

עין משפט
גר מצוה
יב:

קָמַם א ב מ"י פ"ב מהל'
שחטתו ה'לי סמנ
נשן סמנ טושי' י"ד ס'
ל' ספיק ד'
קָמַם ג מ"י ש' ס'ה' ה'
א סמנ ש' טושי'
י"ד ס' ספיק ד'
קָמַם ד מ"י ש' ה'ט'
סמנ ש' טושי'
י"ד ס' פ' ספיק ד'
קָמַם ה מ"י פ"ו מהל'
מנש' קרנש'
הלל' ג'
קָמַם ו מ"י ס'ה' מהל'
שחטתו ה'לי (י) (י)
סמנ נשן ס' טושי' י"ד
ס' ס' ספיק א':

רבינו גרשום

וליש כהן רמי יק
 נפקא חיותא כלומר נשט
 שליש ורובים שליש
 ונשטת שליש: שחיטה
 העשויה כמספר. כלומר
 כמדה שהיה שן מכת
 ששני (שחינה) אין
 שות אלא שן אחד
 במקום זה וכן אחד
 במקום זה שן שחיטה
 שהיה שות ומפורט
 אעפ"י כשהיה: ורמא
 מקום שחיטה. כלומר זה
 שהיה: אמרי שחיטה
 כמספר שורה השכל
 היה במקום שחיטה
 אלה: והנהיה אלא הראש
 למעלה משני שות
 אלא אמר רבנא: שחיטה
 שחט במקום נקב מהו.
 כלומר שחיטה בו נקב בקנה
 ושחט והופך עליו: ורמא
 ופגם נקב. שחט היה
 שחיטה: שחיטה: השחט
 הצדין שחיטתו כשרה.
 כלומר שחיטה והפגם
 לצד החצור והשחט
 שחיטה כשרה: המולק
 שן הצדדן וכו'. כלומר
 דרנה שן מליקה דרבור
 מפרקת בלא דור שחט
 שמוע ליספון וחולקן
 בשחיטה: והשחט מן
 העורף שחיטתו כשרה.
 כלומר שחיטת שחט
 מולק שחטת הצואה
 שמוע ליספון ואח"כ
 יסחוט שחיטה: מפרקת:
 יסחוט אעור שחט אחרי
 הראש מולק הפגם זה
 הצואה מולק שחט זה
 הצואה אחרי נגד שחט
 אלא אמר רבא
 כלומר (מחור)
 דער דקת שחט מן
 העורף שחיטתו כשרה
 והמולק מן החצור מליקה
 כשרה מולק עור ורבי
 קאמר שחט מולק עור
 זהו צואר מחצירי נגד
 מולק שחטת מפרקת
 ואח"כ הפגמים שחיטת
 מפרקת המולק מולק עור
 מליקה שחט: איכא
 דאמר אף מחור. כלומר
 שחט מליקה בלא חצור
 סימנים אלא שחט מפרקת
 דער רוב שחט ואם רוצה
 אף מחור סימנים לאחרי
 העורף ומולק בלא כשרה
 מפרקת ואח"כ דאמר רבא
 מחור אלא שחט מפרקת
 דער שפגע ליספון אף
 מפרקת לה: אלא ש"מ אף
 מחור ובלא שחט עיקר
 מליקה אלא שחט מפרקת
 רוב שחט דער שפגע
 ליספון ומתחיל בלא
 אחרת כלומר ומתחיל
 דקת כש מליקה
 פסול בשחיטה רבא
 אחר שחט מפרקת
 נעננה זה פסול בשחיטה

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

שְׁחַט במקום נקב מהו. תימה פשוטא דכשרה מידי דהוא אחי
קה פגום וגמרו וי"ל דלא נקטיה אלא משום דעני למיעני
המרימי: **שְׁחַט** ופגע בו נקב מהו אמר ר' יהודה בר. חיי. ולא דמי
לשחט שלם והגרים שלם ושחט שלם דכשרה לרב יהודה גופיה
דלשם שלם במקום שחטיה אכל שחט
במקום נקב עדיף טפי לפי שהוא
במקום שחטיה מהגרים שלם ושחט
שלם הריב"ז: **ה'שחט** פ' הוציא
הצדדי. מניין למימר דוקא דיעבד
ואפי' החזיר סומנין גזירה אטו לא
החזיר ובקונטרס לא פירש כן:

במקום נקב עדיף טפי לפי שהוא
במקום שחיתו מהגרים שלש ושחט
שלש הריב"ל: "השושט" מן
הצדדין. מתיק למימר דוקא דיעבד
והפ"י החזיר סימנין גזירה אטו לא
החזיר ובקונטרס לא פירש כן:
מסתברא כמאן דאמר אף
מחזיר. תימה דלא
היה ליה למימר מתפסבל דהא
תיובתא גמורה היא מתתני' למ"ד
מחזיר דוקא וכן לומר לכתחלה פליגי
אכל לכולי עלמא דיעבד כשרה
ובכל ענין ולהכי קאמר מתפסבל
דהמולק מן העורף משמע כדן
מליקה לכתחלה שהיא מן העורף:
ג

ומהו א"ל שחיתו פסולה שחט במקום נקב מהו א"ל שחיתו כשרה שחט
ופגע בו נקב מהו א"ל שחיתו פסולה אול רבי אבא אמרה קמיה דר' אלעזר
אמר ר"א אמרה קמיה דר' יוחנן א"ל מאי שנא א"ל שחט במקום נקב נעשה
כמי שישחט עובד כוכבים וגמר ישראל שחט ופגע בו נקב נעשה כמי
ששחט ישראל וגמר עובד כוכבים קרי עליה עובד כוכבים עובד כוכבים
אמר רבא שפיר קרי עליה עובד כוכבים עובד כוכבים בשלמא התם מדהוה
ליה לישראל למשחט רובא ולא שחט כי נפקא חיותא בידא דעובד כוכבים
קא נפקא יאלא הכא מכדי משחט שחית מה לי במקום נקב מה לי פגע בו
נקב: **מתני'** יהשושט מן הצדדין שחיתו כשרה המולק מן הצדדין מליקתו
פסולה השושט מן העורף שחיתו פסולה המולק מן העורף מליקתו כשירה
השושט מן הצואר שחיתו כשרה המולק מן הצואר מליקתו פסולה ישכל
העורף כשר למליקה וכל הצואר כשר לשחיתה נמצא כשר בשחיתה
פסול במליקה כשר במליקה פסול בשחיתה: **גמ'** מאי עורף אילמא עורף
ממש מאי אריא שיחט אפילו מולק נמי יממול ערפו אמר רחמנא ולא
ערפו אלא מאי עורף ממול עורף כדקתני סיפא כל העורף כשר למליקה
מנהני מילי דתנו רבנן ממול ערפו מול הרואה את העורף וכן הוא אומר
יהוה יושב ממולי ואומר יכי פנו אלי עורף ולא פנים מאי ואומר וכי
תימא עורף גופיה לא ידעינן היכא דנדע מול ידיה היכא תא שמע כי
פנו אלי עורף ולא פנים מכלל דעורף להדי פנים אמרי יבני ר' חיאי מצות
מליקה מחזיר סימנים לאחורי העורף ומולק איכא דאמרי אף מחזיר ואיכא
דאמרי מחזיר דוקא ומסתברא כמאן דאמר אף מחזיר ממאי מדרתני
השושט מן העורף שחיתו פסולה המולק מן העורף מליקתו כשרה
ואי

דא"צ **מפסדס לקמייסא**. דלמרת משמיה דרב הגרים שלם ושחט שלם והגרים שלם כשרה אלמא לאו כרובא דשמיטה תליא אלמא דניפוק חיותא בשמיטה דהיינו שלם האמנע: **הכא נמי**. במיפוק חיותא זעי למיתלי ובהגרמה נפקא. וכל הך הגרים דקאמר רב הונא דרב יהודה הכא לאו בהגרמה דרבנן ור' יוסי קאמר ולא אפלוגמיהו קיימי דא"כ קשיא דרב הונא אזרב הונא דאפי' בהגרים שלם ושחט שני שליש טריקרב הונא לעיל(ט"ז) לדברי הכלוכ' בהגרים שלם ושחט שלם והגרים שלם אלמא הויא אפלוגמא דרבנן ורבי יוסי קיימא ורב הונא משמיה דרב אבי קאמר לה והא אמורגמא דרבי יוסי כובע קיימי כרבי חנינא ורב הונא משמיה דרב קאמר לה: **לאו היינו דרבי אלעזר כו'**. דשמיטה זו יש לה שנים במסרק: **ודלמא במקום שחטים**. הוא דקא מנכר לה. בהגרמה חוץ למקום שחטים לא מנכר רבי אלעזר בר מנחמה: **מפורעת**. מגולה ונכרת כמו (ומדבר ה) ופרע את ראש האשה: **ויסיב וקאמר כו'**. רב כהנא קא בעי לה מרבא דשמיטה ורב יהודה לאו במיפוק חיותא חלי עטמא דראמר לעיל: **שחט במקום נקב**. שהיה חלי קנה פגוס כלדו החילון: **שחט ופגע בו נקב**. שהיה חלי קנה פגוס כלדו הפנימי **לגד המפרקת: שחט במקום נקב נעשה כמי ששחט עובד כוכבים**. חלי קנה וגמר ישראל דקא נפקא חיותא בידא ד'ישראל ובפלגא קמיימא לא מיפערפא דפסוקא הגדרגת שמיטה כרובא: **שחט ופגע בו נקב נעשה כמי ששחט ישראל וגמר עובד כוכבים**. דפסול דהא לא עביד ישראל שיעור שמיטה ברישא: **קרי עליה**. רבי יוחנן על רבי אלעזר: **עובד כוכבים עובד כוכבים**. לא שהיה קורא לו עובד כוכבים אלמא ליגבל עליו עובד כוכבים עובד כוכבים כלומר בשחיתות עובד כוכבים אחא מזה עטמן וכל היום אחא יכול לומר עובד כוכבים עובד כוכבים ואין הטעמים דומים דמפרש רבא: **כשלא**. שחט ישראל וגמר עובד

כוכבים פסולה: מדוע? ליה לישרלל למשחט רובא. שהיה הקנה שלם לפניו: ולא שחט. אלא חזיו ליה מיד עבד דחיוחא בחזי קנה לא ונפקא והיה ליה קנה שלם ויז אלא עובד כוכבים בחמיה דמי כמאן דעביד כולה דקא חיוחא בידיה נפקא: אלא הלא. דשחט ופגע נבק: **מכריז משחט שחט.** כל המגלה כן וערפות בחזי קנה לא היו והוא לא חתלה בה קנה והיה שחט לפניו מה לא במקום נבק כרי: **מרגל** השוחט מן הדרין. לזה הוצא: **שחטו כשרה.** ואפי' ללכתלה נמי. ואידי דעמי לחתולק מן הדרין! מנה נמי הכוחט בדיעבד: **המולק מן הדרין מליקוס פסולה.** בדמליקא כתיב ויורקו [ו] ממול ערפו דהיינו מאחוריו: **השוחט מן העורף.** ממול העורף מוקי לה בגמרא כלומר מאחורי הוצא: **שחטו פסולה.** ובגמרא [כ]. מוקמין לה בשלא החזיר הסימנין אחורי העורף אלא חתך המפרקת עד שהגיע לסימנין וקודם שהגיע לסימנין ערפה בשבירה המפרקת ואפי' בדמליקא כשרה החס הוא דלטה מהחילה ועד חזי הוא המליקא והיז כשאר שוחט עטק את הוושט מעט מעט עד שגמרה שחטתיה! אבל שוחט מן העורף כיון דשחטה לאו הכי גמרי אלא הי עבירה המפרקת מן השחטה ואישרפא לה והשוחט מן הדרין דקמי רישא! בלא בלא אכרד הכא משמטי סימנין שפיר קודם חתימת מפרקת: **המולק מן העורף.** וחתך כשר ומפרקת עד שהגיע לסימנין: **מליקוס כשרה.** דזו היא מלוא מליקתו לכתחלה ובדמיתא לקמן (דף כה.) בברייתא חתך שדרה ומפרקת בלא רוב כשר עד שגמיע ליושט או לקנה כו'. ואידי דתנא השוחט מן העורף פסולה דאפי' בדיעבד תנא נמי המולק בדיעבד: **השוחט מן הוצא.** תחת הקרן הוצא ויהא דרך רוב השחטות: **ומל העורף.** כל מן העורף: **גמ' אי נימא עורי משח.** מה שיש מן העורף אחורי הפרטוק מן העורף כדליק לקמן בסמוך לה פנים כנגד פנים: **דקדמי פיוא וכל העורף כשר למליק.** ואי כעורף ממח מלי לא עורף והיז דבר מועט ולא אלא ש"מ עורף קאמר שהוא ארוך: והוא יושב ממול. אלא כל היכא דכתיב מול לאו עליו ממח הוא אלא בראייתו דהא לאו עליו ממח הייז יושבין אלא בראייתו שהיה בלא הגרון ולא אלא כנגד הפנים ומל הראש את העורף היז כנגד העורף: **גמ' ואומר.** הנא נפקא ליה שפיר מוהאי ויבז ממולי ומואי קאח בתתא לא משחמח דמול עורף דקדק לאו עורף ממח הוא דהאי קדק לא משחט כל אלא מקום עורף היכא: ומשני **יבז קאמר ובי פיוא.** כלומר אם תחמח דמחל דלמחר יאדקדק הייז עורף את העורף אחי לא ידעינן עורף מלי גיזו דנדע מול ידיה היכא: **מחזיר סימנין כו'.** ומוחק הסימנין לבדן ולקמיה מוסיב וזלה ממחתינן: **אף מחזיר.** מלואו למלוק שדרה ומפרקת פאולה תחלה עד שגמיע לסימנין ואם החזיר הסימנין ומלקן לבדן אף זו היא מלואה: **ויאכל דאמרי דוקא מחזיר.** ואם לא החזיר אלא חתך השדרה! פסולה: **ומספדא כמ'.** דכני כ' חייא אף מחזיר אמרו דאי דוקא מחזיר אמרו היא מתני' מייבטיהו דקמי השוחט מן העורף כו': ואי

מסורת הש"ס

(א) ולקמן ל.ג. (ב) ולקמן
קכא: ל. (ג) ושרדובין עה.
(ד) ונע"מ מ. כח רש"י
כני רבי חייא יהודה ומוקד
שמן. (ה) כס"א: שומר
שחיעמו. (ו) עין ר"מ
ורש"א. (ז) עין רש"א.

תורה אור השלם

- ו. והביא אתם אל הבהן
והקריב את ראשון
לחטאת ראשונה וקטר
את ראשו ממול עפרו
ולא יבידיל: וקריא ה
דושהל מלאכים אל
בלעם כן בעור פתחה
אשר על הנקה ארץ בני
הנזק לקרא לו לאמר
עמו עם יצא ממזרים
הנה כסה את פני הארץ
והוא ישב מבדיל:
מכור כה
אמרם לעץ אבי
הא. ולאבן את ילדתם
כי מן אלי ערף ואל
מנים ובעת קרעם יאמרו
קומה ודושינעם:
ימיתו כי כן

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א | גב' סימן כ"ד נחמק:

מוסף רש"י

שחיטה מפורעת. מגולה
ונכרת דהיינו במקום אחד
(דקתן 7). מול הרואה
את העורף. יהוא לזכר
כל אחורי הנזיר. ויקרא
ה' חת.

שיטה מקובצת

ו ואידי רבעי למיתן המלוק מן הצדדים
והשוחט מולו תנא גמי:
ז והשוחט מן הצדדים
רקעי רישא כשרה ואסי
כדלא אהדר משום דאס'
משחי סימניו: וזו
תימא כלומר אם תאמר
השתא דאמרת דמיל דקרא
הווי דרמי לך וליקמי
מנתיב ליה ממני: **ח** אף
מחזיר מצותו למלוק
שדרה ומפרקת שלו תחלה
עד: **ט** ואם לא תחזיר
אלא תחת השדרה תחלה
פסולה: